

Han Mulder interviewt

Bij de kloppacht op de seksueel ontspoorde, vrolijk gezelschapsspel voor groot en klein, maakt Nederland graag en veel gebruik van instructieboekjes. 'De Kinderverleider' lijkt de jongste loot aan een stam, die langzamerhand de vorm van een monsterachtige penis gaat aannemen. Het werkje staat op het moment om uit te komen bij de Apeldoornse uitgeverij Semper Agendo; van christelijke-reformatische huize, maar druk in de weer om de basis van het fonds met enige dartele uitgaven te verbreden.

De samensteller van het boek is Willem Rietman; achter dit pseudoniem gaat een free-lance journalist schuil, die zich veel met de problemen van de geestelijke hygiëne bezighoudt. Hij heeft goede redenen voor dat pseudoniem, die hier verder weinig toe doen. Rietman is pas in tweede instantie bij de totstandkoming van 'De Kinderverleider' betrokken geraakt. Basisidee van Semper Agendo was geweest om een aantal functionarissen van de zedenpolitie sailante voorvallen uit hun loopbaan te laten vertellen, ter lering en – voor de dirty minds – ter vernak.

Dat men van dit grondidee enigszins is afgestapt, wordt aan het einde van dit verhaal duidelijk, als Willem Rietman dermaal de kolommen binnenstapt.

Op het Apeldoornse hoofdbureau van politie treffen we op een zonnige herfstmiddag L. L. Spaanderman (45), hoofdspecteur bij de recherche. Een nog jeugdige gestalte, vervat in een opgewekt grijs sportjasje. Spaanderman houdt regelmatig op het uitgebreide territorium van de gemeente Apeldoorn en ook daarbuiten lezingen over, wat in het jargon heet, de zedendelinquent. Terwijl de dennen van de Veluwe dreigend ruisen, doet de hoofdspecteur zijn ademloos beluisterde relaas. Hij zegt: 'En uit de vragen uit de zaal spreekt dan een enorme onkunde van wat op dit gebied gebeurt.'

Maar hoofdspecteur Spaanderman weet wel beter. En dat kan men straks lezen in het boekje van Semper Agendo, waarvoor Spaanderman talrijke anekdotische bouwstenen heeft aangeboden.

De opmerkingen van de neuroloog-psychiater E. de Wind, zoals die in het vorige nummer van Sextant stonden, laat Spaanderman gefronst tot zich komen.

Hij zegt: 'Ik veroordeel direct dat men een kind in paniek naar de huisdokter sleept. Als je een kind overstuurt, breng je het inderdaad een trauma bij. Blijf maar rustig, zeg het kind waar het op staat. Ik

dacht dat een verstandige moeder bij het kind wel moet kunnen zien, is het ernstig geweest of niet. Als er spermavlekken op het broekje worden aangetroffen, dan zeg dat wel genoeg om te beoordelen, liegt ze, verzwijgt ze iets?'

Falikant óneens is hij het met De Wind inzake de kwalijke gevolgen van al te panikerige nazorg voor het kind. Spaanderman: 'een jong kind vergeet heel gauw. Er is mij uit de praktijk geen geval bekend dat een kind in paniek raakte bij een tweede ervaring en de delinquent tot het toebrengen van lichamelijke letsels voert.'

Maar die andere opvatting dan, Amerikaanse cijfers staven het: het kind is maar zelden het slachtoffer, vaak medewerker bij dit seksueel contact.

Hij zegt: 'een klein kind is niet ontvankelijk voor lustgevoelens. De wetenschap moet geen problemen maken, waar ze niet zijn. Je moet niet gelijk met allerlei psychologische zaken aankomen om te bewijzen dat een kind al die seksuele behoeften heeft. Als het dan zo prettig zou zijn voor die kinderen, waar komen dan al die aangiften vandaan? Van dat seksuele bij kleine kinderen moet je maar niet te veel een probleem maken. Je hoeft toch niet overal de psychiater bij te halen? Houd het gezond, natuurlijk, normaal. Een kind is heus niet zo gauw gefrustreerd.'

Wat de hoofdspecteur daarbij precies onder 'normaal' verstaat, geeft aanleiding tot een wat overloze discussie, die erop neer komt dat men zelf wel voelt wat kan en niet kan.

En de homosexualiteit dan; is dat geen vorm van liefdesbeleving met de ander? Spaanderman: 'ik ben heel tolerant in die dingen. Als men daar nu zijn vreugde aan beleeft, moet men het niet laten. Je hoort het wel eens zo zeggen; het is zo geweldig, als je het zo eens hebt gedaan, wil je het andere, het normale niet meer. Nou, dat is mogelijk. Ik vind het toch wel ongemakkelijk. De geslachtsorganen zijn er helemaal niet op gebouwd, waar blijf je dan met het normale. Kijk eens, één roomsbes bij de koffie, 's morgens, dan zeg ik, ja, heerlijk. Zeven roomsbesen op een dag, nou ja, als dat je lust en je leven is, moet je het doen, maar het gaat mij boven mijn pet. En zo denk ik ook over homosexualiteit.'

De voorlichting van de hoofdspecteur is opgebouwd uit zijn ervaringen op de Veluwe, want seksuele randfiguren zijn niet louter het privilege van het westen. Hij zegt:

'laat ik voorstellen dat we ons onthouden hebben van de vieze details. Dat wordt aan de fantasie van de lezer overgelaten. We willen niet meehullen met de wolven in het bos die onder psychologisch-wetenschappelijk mom allerlei smerige verhalen vertellen en die maar al te vaak gekocht worden door mensen die op dit gebied een wat ongezonde belangstelling hebben.'

Liever zet de hoofdspecteur uiteen, welke categorieën een ouderpaar goed in de gaten moet houden. Hij drukt ze op het hart (en hier spreekt ook de gereformeerde Spaanderman een woordje mee): 'ga uit van het vertrouwen in de medemens, maar betracht daarbij gezonde waakzaamheid. Ik vertrouw mijn kinderen helemaal, maar daarom controleer ik hun portemonnee wel. En ik kijk wat ze lezen. Ik geef Jan Cremer niet in handen van mijn dochter van 13.'

Spaanderman onderscheidt met bijbelse zeggingskracht de 'onverdachten' en de 'hulpvaardigen'. Een groteske rij delinquenten, 'praktijkgevallen', trekt – onverdacht – voorbij: Fellini in Apeldoorn: de organist die zo graag bijles gaf aan een jongetje en die gezamenlijk masturbierend voor het manuaal door de kosten worden aangetroffen; een fotograaf die blote kindertjes in het parkje op de gevoelige plaat zet; opa van de burendie zo graag met kleine Marietje speelt en de herfstij van zijn libido met de biljetjes van de kleine verbindt. 'De onverdachten', ziedaar, en Spaanderman laat zich niet door het vooroordeel vangen, want 'predikanten, journalisten, politiemensen ook natuurlijk, kunnen eveneens falen. Van de zeer hooggeplaatsten tot de minsten.' Naast de 'onverdachten' ziet Spaanderman een gevaar in de 'hulpvaardigen.' Hij voegt er aan toe: 'hulpvaardig zijn niet zoveel mensen; daar zal meestal wel wat anders achterzitten.' Ook in deze categorie vindt Spaanderman genoeg stof voor een speciaal hoofdstukje.

Vraag: die twee groepen tezamen, daar valt ongeveer de hele bevolking van Nederland in onder te brengen.

Spaanderman: 'dat is ook zo. Je kunt eigenlijk niemand vertrouwen.'

Is dat niet in strijd met wat hij eerder zei over dat vertrouwen als uitgangspunt.

Spaanderman: 'je moet dat niet in zwartwit zien. Er ontstaan gradaties van vertrouwen. Het gaat erom dat je waakzaam blijft tegenover degenen die op bezoek komen, de babysit, de predikant, je eigen vrouw of eigen man. Ja dat ook, ik kan u

praktijkgevallen vertellen dat de echtgenoot de onverdachte was, maar ontucht pleegde met zijn kinderen. Misschien dat je in een bepaald stadium door attent te zijn, iets kan onderkennen, voordat onherstelbaar leed is geschied. Ja, dat is het woord: dat is niet wantrouwen, maar attent zijn.' 'O.'

Sensibele ouderparen die de hoofdinspecteur tot hier gevolgd hebben, zouden nu verbijsterd hun kinderen aan de ketting kunnen leggen, maar gelukkig heeft de heer Spaanderman ook nog wat opbeurende woorden: 'waarom heeft het Calvinisme deze zaken toch zo verdrongen? Het is toch niet verkeerd? We spreken van seksuele problemen; daar heb je de erfelijke belasting al. Noem het gewoon seksuele zaken. Waarom zou je als het meisje zich ontwikkelt en er veranderingen in het lichaam plaatsvinden met 11, 12 jaar, niet gewoon met d'r praten? Met gewoon, normaal verstand. En daar hoef je weer geen psychiaters of psychologen bij te halen. Ik hou van de concrete wetenschappen. Die ruimtevaart, zoals die daardoor is mogelijk gemaakt, vind ik iets geweldigs. Maar die psychologie is nog zo jong. Die bestaat nog niet eens 100 jaar.'

Wellicht zou de ongetemde voorlichtingsdrang van inspecteur Spaanderman wat al te beeldend in de hersens van de ouders kunnen worden gegrift, met name omdat directeur Weggemans van Semper Agendo ook al een fotograaf opdracht had gegeven plaatjes te maken van stille straatjes, grieszige parkjes en geparkeerde auto's met boze mannen en kleine kleuters (Weggemans: 'in scene gezet, natuurlijk hoor.'). Maar journalist Willem Rietman, die op verzoek de tekst van Spaanderman en nog drie andere inspecteurs doorlas zette wat vraagtekens. Hij zegt: 'van hun goedwillendheid ben ik wel overtuigd. Er was ook wel hier en daar een poging tot begrip voor de dader, maar meestal bleef het proza toch in de justitiële sfeer steken. Met woorden als 'mannelijkheid' en zinnen als 'de man is uitgegleden', of 'die zelfbeheersing bracht hij niet meer op.'

Rietman, ook van protestantse huize, is toen in tweede instantie gevraagd om het boekje samen te stellen en daarmee is het politieel aandeel van zijn dominante plaats verdreven. Rietman wil via een eigen bijdrage en een artikel van de Haagse psycholoog dr. M. Zeegers zelfs iets van solidariteit met de seksueel gestoorde mens. Hij zegt:

'ik heb door een relatie inzage gehad in de geheime rapporten van het ministerie die tijdens de behandeling van een zedendelinquent zijn gemaakt. Dan zie je gewoon dat ze met de maand achteruitgaan. Ik denk dan ook dat ik aan het boekje de conclusie verbindt dat de behandeling van de seksuele dader op de helling moet. Misschien iets als een ambulante behandeling, zodat het contact met de maatschappij blijft. Zoals het nu gaat worden ze alleen maar beroerder

en komen er rotter uit dan ze er ingingen.' En dat is even van andere orde dan wat Spaanderman hier eerder over zei: 'wij behandelen ze als mens. Vaak meer dan hun omgeving, omdat je merkt dat het precies mensen zijn zoals u en ik. Soms komen delinquenten terug naar het politiebureau, nadat ze weer vrij zijn, om te bedanken.' Wellicht gaat het boekje er toch anders uitzien dan hoofdinspecteur Spaanderman voor ogen stond.

